

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՈՐՈՇՈՒՄ**

14 օգոստոսի 2025 թվականի N 1142-Ն

**ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ,
ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԵՎ ՍՏԱՆԴԱՐՏԱՑՎԱԾ ՉԱՓՄԱՆ
ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ
ՏԵՂԱԴԻՐՔԵՐԻ ԵՎ ՔԱՆԱԿՆԵՐԻ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ
ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Հաստատել մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների, աղտոտվածության չափման մեթոդների և ստանդարտացված չափման մեթոդների, ինչպես նաև աղտոտվածության չափման կայանների տեղադիրքերի և քանակների միասնական չափանիշները հաստատելու վերաբերյալ կարգը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2030 թվականի հունվարի 1-ից:

Հայաստանի Հանրապետության

փոխվարչապետ

S. Խաչատրյան

2025 թ. օգոստոսի 15

Երևան

Հավելված

ՀՀ կառավարության

2025 թվականի օգոստոսի 14-ի

N 1142-Ն որոշման

ԿԱՐԳ

**ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ,
ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԵՎ ՍՏԱՆԴԱՐՏԱՑՎԱԾ ՉԱՓՄԱՆ
ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ
ՏԵՂԱԴԻՐՔԵՐԻ ԵՎ ՔԱՆԱԿՆԵՐԻ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն հավելվածով սահմանվում են մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշները, աղտոտվածության չափման մեթոդները, կիրառելի ստանդարտացված չափման մեթոդները, կանոնակարգվում են աղտոտվածության չափման կայանների տեղադիրքերի և քանակների միասնական չափանիշները:
2. Մթնոլորտային օդի որակի գնահատումն իրականացվում է ինչպես մարդու առողջության վրա ունեցած ազդեցության, այնպես էլ բուսականության կամ բնական էկոհամակարգի վրա ունեցած ազդեցության տեսանկյունից:

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3. Սույն հավելվածում կիրառվում են հետևյալ հասկացությունները`

1) սահմանային արժեք` գիտական հիմքերով սահմանված մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի մակարդակ, որը չգերազանցելու դեպքում հնարավոր է կանխել կամ նվազեցնել մարդու առողջության վրա բացասական ազդեցությունը.

2) նպատակային արժեք՝ գիտական հիմքերով սահմանված մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի մակարդակ, որին պետք է հասնել նախատեսված ժամանակահատվածում և այն չգերազանցելու դեպքում հնարավոր է խուսափել, կանխել կամ նվազեցնել մարդու առողջության վրա բացասական ազդեցությունը.

3) զգուշացման շեմ՝ մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի մակարդակ, որի գերազանցումը կարճաժամկետ ազդեցության դեպքում կարող է վտանգավոր լինել մարդու առողջության համար.

4) տեղեկացման շեմ՝ մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի մակարդակ, որը գերազանցելու դեպքում բնակչության հատկապես խոցելի խմբերի համար կարճաժամկետ ազդեցությունը կարող է վտանգավոր լինել մարդու առողջության համար.

5) գնահատման շեմ՝ մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի մակարդակ, որը որոշում է տվյալ տարածքում կիրառվելիք օդի որակի գնահատման մեթոդը և ծավալը.

6) ստանդարտացված չափման մեթոդ՝ միջազգային ստանդարտներով սահմանված մեթոդներ, որոնք կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետությունում մթնոլորտային օդի որակի գնահատման նպատակով՝ ապահովելով չափման գործընթացների համապատասխանությունը միջազգային պահանջներին:

3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

4. Մթնոլորտային օդի որակի գնահատումն իրականացվում է բոլոր գոտիներում:

5. Յուրաքանչյուր գոտի դասակարգվում է ըստ գնահատման շեմերի:

6. Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2), ազոտի երկօքսիդի (NO_2) և ազոտի օքսիդների (NO_x), կախված մասնիկների (PM_{10} և $\text{PM}_{2,5}$), բենզոլի (C_6H_6), ածխածնի մոնօքսիդի (CO), արսենի (As), կադմիումի (Cd), կապարի (Pb), նիկելի (Ni), բենզ(ա)պիրենի և օզոնի (O_3) նկատմամբ սահմանվում են գնահատման շեմեր՝

1) մարդու առողջության պահպանության մասով՝ համաձայն 6-րդ աղյուսակի.

2) բուսականության կամ բնական էկոհամակարգերի պահպանության մասով՝ համաձայն 7-րդ աղյուսակի:

7. Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման նպատակով սահմանվում են աղտոտող (փասսակար) նյութերի միջին օրական (24 ժամ), օրական առավելագույն 8-ժամյա միջին, միջին տարեկան, որոշ փասսակար նյութերի դեպքում նաև 1-ժամյա սահմանային արժեքների, նպատակային արժեքների և թույլատրելի գերազանցումների չափանիշներ:

8. Սույն հավելվածի 1-ին աղյուսակով սահմանվում են մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի սահմանային և նպատակային արժեքները, միջինացման ժամանակահատվածը և թույլատրելի գերազանցումները՝ ըստ մարդու առողջության վրա ունեցած ազդեցության:

9. Սույն հավելվածի 4-րդ աղյուսակով սահմանվում են մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասսակար) նյութերի կրիտիկական մակարդակները՝ ըստ բուսականության կամ բնական էկոհամակարգերի վրա ունեցած ազդեցության:

10. Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2), ազոտի երկօքսիդի (NO_2), կախված մասնիկների (PM_{10} և $\text{PM}_{2,5}$) և օզոնի (O_3) կոնցենտրացիաների զգուշացման շեմերը սահմանվում են 2-րդ աղյուսակում:

11. Ծծմբի երկօքսիդի (SO_2), ազոտի երկօքսիդի (NO_2) զգուշացման շեմերը սահմանվում են՝ հիմք ընդունելով երեք անընդմեջ ժամերի ընթացքում իրականացված չափումների միջին ժամային կոնցենտրացիան:

12. Կախված մասնիկների (PM_{10} և $\text{PM}_{2,5}$) զգուշացման շեմերը սահմանվում են՝ հիմք ընդունելով երեք անընդմեջ օրերի ընթացքում իրականացված չափումների միջին օրական կոնցենտրացիան:

13. Օզոնի (O_3) դեպքում զգուշացման շեմը սահմանվում է՝ հիմք ընդունելով 1 ժամվա ընթացքում իրականացված չափման կոնցենտրացիան:

14. Ծծմբի երկօքսիդի (SO_2), ազոտի երկօքսիդի (NO_2), կախված մասնիկների (PM_{10} և $\text{PM}_{2,5}$) և օզոնի (O_3) կոնցենտրացիաների տեղեկացման շեմերը սահմանվում են 3-րդ աղյուսակում:

15. Ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) և ազոտի երկօքսիդի (NO_2) տեղեկացման շեմերը սահմանվում են՝ հիմք ընդունելով 1 ժամվա ընթացքում իրականացված չափումների միջին ժամային կոնցենտրացիան:

16. Կախված մասնիկների (PM10 և PM2,5) տեղեկացման շեմերը սահմանվում են հիմք ընդունելով 1 օրվա ընթացքում իրականացված չափումների միջին օրական կոնցենտրացիան:

17. Օզոնի (O3) տեղեկացման շեմը սահմանվում է՝ հիմք ընդունելով 1 ժամվա ընթացքում իրականացված չափման կոնցենտրացիան:

4. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ԵՎ ՍՏԱՆԴԱՐՏԱՅՎԱԾ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

18. Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության չափումը կամ մթնոլորտային օդի որակի գնահատումն իրականացվում է ստացիոնար (ֆիքսված), ինդիկատիվ չափումներով կամ մոդելավորման միջոցով:

19. Ստացիոնար (ֆիքսված) չափումներ իրականացվում են մշտապես նույն տեղակայման վայրերում շարունակական նմուշառմամբ՝ առնվազն մեկ օրացուցային տարվա ընթացքում:

20. Ինդիկատիվ չափումներն իրականացվում են տարվա ընթացքում որոշակի պարբերականությամբ կամ ընտրանքային նմուշառմամբ:

21. Մոդելավորման միջոցով իրականացվում է մթնոլորտային օդում աղտոտող նյութերի տարածման և կուտակման քանակական և տարածական գնահատում՝ հիմնվելով մթնոլորտ փասսակար նյութերի արտանետումների տվյալների, օդերևութաբանական պարամետրերի, տեղագրական առանձնահատկությունների վրա:

22. Առանձնացվում է աղտոտվածության չափման դիտակայանների 2 կատեգորիա՝ շարժական և անշարժ.

1) անշարժ դիտակայանները պետք է ապահովեն աղտոտող նյութերի պարունակության անընդհատ գրանցում կամ օդից նմուշառում: Անշարժ դիտակայանները նախատեսված են աղտոտվածության հիմնական և առավել տարածված աղտոտող (փասսակար) նյութերի պարունակությունների մոնիթորինգի համար.

2) շարժական դիտակայանները և դիտակետերը նախատեսված են մթնոլորտային օդի աղտոտվածության ժամանակավոր գնահատման համար արտակարգ իրավիճակներում կամ մշտական դիտակայան չունեցող բնակավայրերում:
Շարժական դիտակայանների և դիտակետերի միջոցով իրականացվում է որոշակի սահմանված (ֆիքսված) տարածքում օդի նմուշառում կամ դիտարկում:

23. Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է միջազգային չափանիշներին համապատասխան հղումային (ռեֆերենս) ստանդարտացված չափման մեթոդներով՝ համաձայն 5-րդ աղյուսակի:

24. Ստանդարտացումն իրականացնելիս գազային աղտոտող նյութերի ծավալը պետք է ստանդարտացվի 293 կելվին ջերմաստիճանի և 101.3 կիլոպասկալ մթնոլորտային ճնշման ներքո:

25. Կախված մասնիկների, ինչպես նաև և արսենի (As), կադմիումի (Cd), կապարի (Pb), նիկելի (Ni) և բենզ(ա)պիրենի համար նմուշառման ծավալները կախված են չափումների օրվա դրությամբ շրջակա միջավայրի պայմաններից՝ մասնավորապես ջերմաստիճանից և մթնոլորտային ճնշումից:

5. ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՏԵՂԱԴԻՐՔԵՐԻ ԵՎ ՔԱՆԱԿՆԵՐԻ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

26. Դիտակայանների գտնվելու վայրը պետք է համապատասխանի մակրո և միկրո մասշտաբի տեղակայման չափանիշներին: Դիտակայանի տեղադրությունը որոշվում է՝ հաշվի առնելով նաև դրանց տեսակները.

1) քաղաքային ֆոնային դիտակայանը տեղադրվում է քաղաքի այնպիսի վայրում, որտեղ առկա են քաղաքին բնորոշ արտանետման բոլոր տեսակները.

2) տրանսպորտային դիտակայանը տեղադրվում է ճանապարհից ոչ պակաս, քան 100 մ հեռավորության վրա.

3) արդյունաբերական դիտակայանը տեղադրվում է արդյունաբերական արտանետման աղբյուրից 250 մ հեռավորության վրա, բնակավայրին մոտ.

4) մթնոլորտային օդի աղտոտվածության թեժ կետերի դիտակայանը տեղադրվում է արտանետման կոնկրետ աղբյուրի մոտ՝ նշված աղբյուրի ազդեցությունը գնահատելու համար:

5) գյուղական ֆոնային դիտակայանը տեղադրվում է բնակչության ցածր խտություն ունեցող գյուղական բնակավայրերում:

27. Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի միկրո և մակրո մասշտաբները տարբերվում են իրենց մասշտաբով և չափման նպատակներով:

28. Միկրոմասշտաբային տեղակայման չափանիշներն ավելի կոնկրետ են, կիրառվում են բոլոր տեսակի մոնիթորինգի վայրերի համար և նկարագրում են, թե ինչպես պետք է կազմակերպված լինեն դիտակայանի հարակից տարածքը և օդի ներթող կետը:

29. Միկրոմասշտաբային տեղակայման չափանիշները պետք է ապահովեն նմուշառման մուտքի շուրջ օդի ազատ հոսքը՝ որպես սահմանված տարածքի համար ներկայացուցչական չափում ապահովելու հիմնական պահանջ:

30. Մակրոմասշտաբային մոնիթորինգն ընդգրկում է ավելի մեծ տարածքներ, ինչպիսիք են բնակավայրը, գոտին կամ ագլոմերացիան, և նպատակ ունի գնահատել մթնոլորտային օդի որակի ընդհանուր իրավիճակը որպես ամբողջություն՝ տարբերակելով երթևեկելի, քաղաքային կամ գյուղական միջավայր կամ արդյունաբերական հատվածներ:

31. Արդյունաբերական տարածքներում դիտակայանները պետք է տեղադրվեն քամու հոսանքի ուղղությամբ՝ մոտակա բնակելի տարածքում: Եթե ֆոնային կոնցենտրացիան հայտնի չէ, քամու հիմնական ուղղությամբ պետք է տեղադրվի նմուշառման լրացուցիչ կետ:

32. Քաղաքային ֆոնային դիտակայանները պետք է տեղակայվեն այնպիսի վայրերում, որտեղ նվազագույնի է հասցված աղտոտման որևէ աղբյուրի անմիջական ազդեցությունը:

33. Գյուղական ֆոնային դիտակայանները պետք է տեղադրվեն այնպես, որ նմուշառված օդի վրա չազդեն 5 կիլոմետրից ավելի մոտ գտնվող քաղաքային տարածքները, արդյունաբերական օբյեկտները և հիմնական մայրուղիները:

34. Բուսականության և բնական էկոհամակարգերի պահպանությանն ուղղված նմուշառման դիտակետերը պետք է տեղակայվեն ագլոմերացիաներից ավելի քան 20 կմ հեռավորության վրա կամ ավելի քան 5 կմ հեռավորության վրա այլ

կառուցապատված տարածքներից, արդյունաբերական օբյեկտներից, ավելի քան 50 000 տրանսպորտային միջոցի օրական բեռնվածք ունեցող մայրուղիներից, և հիմնական ճանապարհներից. նմուշառման կետը պետք է տեղակայված լինի այնպես, որ նմուշառված օդը ներկայացուցչական լինի առնվազն 1000 կմԱ շրջակա տարածքի մթնոլորտային օդի որակի համար: Հատկապես խոցելի տարածքները պաշտպանելու նպատակով, նմուշառման կետը կարող է տեղակայվել ավելի փոքր հեռավորության վրա կամ կարող է ներկայացուցչական լինել ավելի սահմանափակ տարածքի մթնոլորտային օդի որակի համար:

35. Միկրոմասշտաբային տեղակայման նմուշառման կետի մուտքի շուրջ օդի հոսքը պետք է լինի ազատ (ընդհանուր առմամբ, օդի հոսքը պետք է լինի ազատ առնվազն 270 օ կամ 180 օ աղեղով՝ շենքի երկայնքով տեղադրված նմուշառման կետերի համար) և առանց ներթող կետի շրջակա օդի հոսքի վրա ազդող որևէ խոչընդոտի: Խոչընդոտները (շենքերը, պատշգամբները, ծառերը և այլն) պետք է գտնվեն նմուշառման դիտակետից առնվազն 1,5 մ հեռավորության վրա, իսկ շենքի պատի երկայնքով տեղադրված դիտակետի դեպքում՝ առնվազն 0.5 մ հեռավորության վրա: Նմուշառման կետի մուտքը պետք է լինի գետնից 0,5 մ-ից մինչև 4 մ բարձրության վրա: Ֆոնային դիտակետի դեպքում թույլատրվում է ավելի բարձր տեղակայում, եթե դա համարժեք է դիտարկման նպատակներին: Ներթող զոնդը չպետք է տեղակայված լինի աղբյուրների անմիջական հարևանությամբ՝ խուսափելու համար շրջակա օդի հետ չխառնված արտանետումների անմիջական ազդեցությունից. նմուշառման սարքի արտանետման ելքը պետք է տեղադրված լինի այնպես, որ կանխվի արտանետվող օդի շրջանառությունը դեպի նմուշառման ներթող կետ:

36. Դեպի երթևեկելի հասված ուղղորդված նմուշառման զոնդը պետք է գտնվի խոշոր խաչմերուկներից առնվազն 25 մ հեռավորության վրա և մայթեզրից ոչ ավելի, քան 10 մ հեռավորության վրա: Խիտ կառուցապատված տարածքների դեպքում կարող են լինել իրավիճակներ, որտեղ ոչ բոլոր չափանիշներն է հնարավոր ամբողջությամբ պահպանել:

37. Անշարժ/մշտական դիտակայանների թիվը որոշվում է բնակչության թվի/խտության և արտանետումների քանակի հիման վրա:

38. Եթե դիտարկումների արդյունքների համաձայն մթնոլորտային օդի վստահարկար նյութերի կոնցենտրացիաները ցածր են սահմանային արժեքներից, մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի մշտական դիտակայաններ չեն պահանջվում, և գնահատումը կարող է հիմնված լինել մոդելավորման արդյունքների վրա:

39. Դիտակայանների նվազագույն քանակն ըստ բնակչության թվի և արտանետումների առկայության սահմանվում է՝

1) մարդու առողջության պահպանության սահմանային և նպատակային արժեքների, զգուշացման և տեղեկացման շեմերի համապատասխանությունը գնահատելու համար ֆիքսված չափումների համար նախատեսված նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը՝ համաձայն 8-րդ աղյուսակի.

2) մարդու առողջության պահպանության օգոնի նպատակային արժեքների, զգուշացման և տեղեկացման շեմերի համապատասխանությունը գնահատելու համար ֆիքսված չափումների համար նախատեսված նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը՝ համաձայն 9-րդ աղյուսակի:

40. Գոտիներում SO₂, NO_x-ի կրիտիկական մակարդակների, ինչպես նաև օգոնի գնահատման նպատակով ֆիքսված չափումների համար նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը սահմանվում է՝ համաձայն 10-րդ աղյուսակի:

Աղյուսակ 1. Մթնոլորտային օդն աղտոտող (փասակար) նյութերի սահմանային և նպատակային արժեքները, միջինացման ժամանակահատվածը և թույլատրելի գերազանցումները՝ ըստ մարդու առողջության վրա ունեցած ազդեցության

.....

| NN | Վնասակար | Միջի- | 2030 թվականի հունվարի 1-ից | 2035 թվականի հունվարի |

| ը/կ | նյութի | նացման | | 1-ից | |

| | անվանումը/ | ժամա- | | |

| | չափման | նակա- | Սահ- | Թույլատրելի | Նպատա- | Թույլատրելի |

| | միավորը | հատված | մանա- | գերազանցումներ | կային | գերազանցումներ |

| | | | յին | | արժեքներ | |

| | | | արժեք- | | | |

| | | | ներ | | | |

| | | | | | |

1. Կախված 24 ժամ 25 չպետք է գերազանցվի 15 չպետք է
մասնիկներ		օրացուցային տարվա		գերազանցվի
(PM2.5),		ընթացքում ավելի քան	օրացուցային
մկգ/մ3		18 անգամ		տարվա ընթացքում
				3 օրից ավելի
				((99-րդ տոկոսա-
				յին արժեք)
	1 տարի 10	- 5	-

2. Կախված 24 ժամ 45 չպետք է գերազանցվի 45 չպետք է
մասնիկներ		օրացուցային տարվա		գերազանցվի
(PM10),		ընթացքում ավելի քան	օրացուցային
մկգ/մ3		18 անգամ		տարվա ընթացքում
				3 օրից ավելի
				((99-րդ տոկոսա-
				յին արժեք)
	1 տարի 20	- 15	-

3. Ազոտի 1 ժամ 200 չպետք է գերազանցվի - | - |
երկօքսիդ		օրացուցային տարվա		
(NO2),		ընթացքում ավելի քան		
մկգ/մ3		3 անգամ		

| | |24 ժամ|50 |չպետք է գերազանցվի|25 |չպետք է |

| | | | |օրացուցային տարվա | |գերազանցվի |

| | | | |ընթացքում ավելի քան| |օրացուցային |

| | | | |18 անգամ | |տարվա ընթացքում|

| | | | | |3 օրից ավելի |

| | | | | | |(99-րդ տոկոսա- |

| | | | | | |ին արժեք) |

| | |_____|_____|_____|_____|_____|

| | |1 տարի|20 | - |10 | - |

|_____|_____|_____|_____|_____|_____|

|4. |Ծծմբի |1 ժամ |350 |չպետք է գերազանցվի |- | - |

| |երկօքսիդ | | |օրացուցային տարվա | | |

| |(SO2), | | |ընթացքում ավելի քան| | |

| |մկգ/մ3 | | |3 անգամ | | |

| | |_____|_____|_____|_____|_____|

| | |24 ժամ|50 |չպետք է գերազանցվի|40 |չպետք է |

| | | | |օրացուցային տարվա | |գերազանցվի |

| | | | |ընթացքում ավելի քան| |օրացուցային |

| | | | |18 անգամ | |տարվա ընթացքում|

| | | | | |3 օրից ավելի |

| | | | | | |(99-րդ տոկոսա- |

| | | | | | |ին արժեք) |

| | |_____|_____|_____|_____|_____|

| | |1 տարի|20 | - | | |

|_____|_____|_____|_____|_____|_____|

5. Բենզոլ 1 տարի 3,4 - | | |
 | մկգ/մ3 | | | | |
 | | | | | | |

6. Ածխածնի Օրական 10 - | | |
մոնօքսիդ առավել-					
(CO), լա-			
մկգ/մ3 գույն			
	8-ժամ-			
	յա			
	միջին			
	24 ժամ 4 չպետք է գերազանցվի 4 չպետք է
			օրացուցային տարվա		գերազանցվի
			ընթացքում ավելի քան	օրացուցային
			18 անգամ		տարվա ընթացքում
				3 օրից ավելի
				((99-րդ տոկոսա-
				յին արժեք)

7. Գետնամերձ Օրական 100 3 100 չպետք է |
օզոն (O3), առավել-			գերազանցվի		
մկգ/մ3 լա-			օրացուցային
	գույն				տարվա ընթացքում
	8-ժամ-				3 օրից ավելի
	յա				((99-րդ տոկոսա-

| | |սիջին | | | |յին արժեք) |

|| Պիկ | - | - |60 |Օրական առավելա-

| | |սեզոն | | |գույն 03-ի 8- |

| | | | | | | ժամյա միջին |

| | | | | | | կոնցենտրացիան |

| | | | | | |վեց անընդմեջ |

| | | | | | | |ամիսների |

| | | | | | | ընթացքում ՕՅ-ի |

|| | | | | | | |առնաբարձր |

| | | | | | |վեցամսյա միջին |

| | | | | | կոնցենտրացիայով

8. Կապար 1 տարի 0,5 | - | - | - |

| |(Pb), | | | | |

| |nfq/uf3 | | | | |

--	--	--	--	--	--	--

9. Արսեն 1 տարի 6,0 | - | - | - |

| |(As), | | | | |

| |uq/uf3 | | | | |

A horizontal number line with 7 tick marks, creating 8 equal intervals. The line is labeled with numbers 1 through 8 at the tick marks.

10. Կադաֆուր	1 տարի	5,0	-	-	-
--------------	--------	-----	---	---	---

| |(Cd), | | | | |

| |uq/uf3 | | | | |

--	--	--	--	--	--	--

11. Նիկել	1 տարի	20	-	-	-
(Ni)					
նգ/մ ³					

12. Բենզ(ա)	1 տարի	1,0	-	-	-
պիրեն,					
նգ/մ ³					
.					

Աղյուսակ 2. Մթնոլորտային օդի որակի ստանդարտներ-զգուշացման շեմեր

.

Վնասակար նյութի անվանումը|Միջինացման ժամանակահատվածը|Զգուշացման շեմը|

--	--	--

Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	1 ժամ	350 մկգ/մ ³
-----------------------------------	-------	------------------------

--	--	--

Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	1 ժամ	200 մկգ/մ ³
-----------------------------------	-------	------------------------

--	--	--

PM _{2,5}	1 օր	50 մկգ/մ ³
-------------------	------	-----------------------

--	--	--

PM ₁₀	1 օր	90 մկգ/մ ³
------------------	------	-----------------------

--	--	--

Օզոն(O ₃)	1 ժամ	240 մկգ/մ ³
-----------------------	-------	------------------------

.

Աղյուսակ 3. Մթնոլորտային օդի որակի ստանդարտներ-տեղեկացման շեմեր

.....

|Վնասակար նյութի անվանումը|Միջինացման ժամանակահատվածը|Տեղեկացման շեմը|

|.....|.....|.....|

|Ծծմբի երկօքսիդ (SO₂) | 1 ժամ | 275 մկգ/մ³ |

|.....|.....|.....|

|Ազոտի երկօքսիդ (NO₂) | 1 ժամ | 150 մկգ/մ³ |

|.....|.....|.....|

|PM_{2,5} | 1 օր | 50 մկգ/մ³ |

|.....|.....|.....|

|PM₁₀ | 1 օր | 90 մկգ/մ³ |

|.....|.....|.....|

|Օզոն(O₃) | 1 ժամ | 180 մկգ/մ³ |

.....

Աղյուսակ 4. Մթնոլորտային օդն աղտոտող վնասակար նյութերի կրիտիկական մակարդակներ բուսականության կամ բնական էկոհամակարգերի պահպանության համար

.....

|NN |Վնասակար նյութի անվանումը|Միջինացման ժամանակահատվածը|Կրիտիկական|

|ը/կ| |մակարդակը |

|_____|_____||_____||_____||

|1. |Ծծմբի երկօքսիդ (SO₂) |1 տարի և ձմեռ (հոկտեմբերի|20 մկգ/մ³ |

| | |1-ից մարտի 31-ը) | |

|_____|_____||_____||_____||

|2. |Ազոտի օքսիդներ (NO_x) |1 տարի |30 մկգ/մ³ |

_____.

Աղյուսակ 5. Մթնոլորտային օդն աղտոտող ժառանգար նյութերի կոնցենտրացիաների
չափման առաջարկվող հղումային (ռեֆերենս) ստանդարտացված չափման
մեթոդները

_____.

|Վնասակար նյութի |Առաջարկվող հղումային (ռեֆերենս) ստանդարտացված |

|անվանումը |չափման մեթոդը |

|_____|_____||

|Կախված մասնիկներ |Կշռաչափական մեթոդ (EN 12341) |

| (PM 10 և PM 2.5) |_____||

| |Կոնցենտրացիայի չափման ավտոմատ համակարգերի ստանդարտ |

| |մեթոդ (EN 16450) |

|_____|_____||

|Ածխածնի մոնօքսիդ |Ոչ ցրված ինֆրակարմիր սպեկտրոսկոպիայի մեթոդ |

| (CO) | (EN 14626) |

|_____|_____||

|Ազոտի օքսիդներ |Քիմիալյումինեսցենտային մեթոդ (EN 14211) |

| (NO_x) | |

|_____|_____||

|Գետնամերձ օդոն |Ուլտրամանուշակագույն լուսաչափության մեթոդ |

| (O3) |(EN 14625) |

|_____ |_____ |

|Ծծմբի երկօքսիդ |Ուլտրամանուշակագույն լյումինեսցենտային մեթոդ |

| (SO2) |(EN 14212) |

|_____ |_____ |

|Բենզոլ |Դիֆուզիոն նմուշառում, հետազայում լուծիչի կլանմամբ |

| |և գազային քրոմատագրմամբ ստանդարտ մեթոդ |

| |(EN 14662-5) |

|_____ |_____ |

|Բենզ(ա)պիրեն |Մթնոլորտային օդում բենզ(ա)պիրենի կոնցենտրացիայի |

| |չափման ստանդարտ մեթոդ (EN 15549) կամ այլ միջազգային|

| |ստանդարտ մեթոդ |

|_____ |_____ |

|Տարրական ածխածին |Ֆիլտրներով հավաքված չափման ստանդարտ մեթոդ |

|և օրգանական |(EN 16909) |

|ածխածին |

|_____ |_____ |

|Կախված |Կախված մասնիկների PM 10 մասում Pb, Cd, As և Ni-ի |

|մասնիկներում` |չափման ստանդարտ մեթոդ (EN 14902) |

|PM 10-ում Pb, Cd,|

|As և Ni |

|_____ |_____ |

|Կախված |Ֆիլտրերի վրա դրանց նստվածքի միջոցով չափման ստանդարտ|

|մասնիկներում` |մեթոդ (EN 16913) |

PM 2.5-ում, NO ₃ ⁻ ,	
SO ₄ ²⁻ , Cl ⁻ , NH ₄ ⁺ ,	
Na ⁺ , K ⁺ , Mg ²⁺ ,	
Ca ²⁺	

_____.

Աղյուսակ 6. Մարդու առողջության պահպանության գնահատման շեմերը

_____.

Վնասակար նյութի անվանումը	Գնահատման շեմը	
_____	_____	
PM _{2,5}	5 մկգ/մ ³ (տարեկան միջին)	
_____	_____	
PM ₁₀	15 մկգ/մ ³ (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	10 մկգ/մ ³ (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	40 մկգ/մ ³ (24-ժամյա միջին)	
_____	_____	
Բենզոլ	1,7 մկգ/մ ³ (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Ածխածնի մոնօքսիդ (CO)	4 մգ/մ ³ (24-ժամյա միջին)	
_____	_____	
Կապար (Pb)	0,25 մկգ/մ ³ (տարեկան միջին)	
_____	_____	

Արսեն (As)	3,0 նգ/մ3 (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Կադմիում (Cd)	2,5 նգ/մ3 (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Նիկել (Ni)	10 նգ/ մ3 (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Բենզ(ա)պիրեն	0,30 նգ/մ3 (տարեկան միջին)	
_____	_____	
Օզոն (O3)	100 մկգ/մա(առավելագույնը 8-ժամյա միջին)	
	(տարեկան 3 գերազանցման օր)	
._____.		

Աղյուսակ 7. Բուսականության կամ բնական էկոհամակարգերի պահպանության գնահատման շեմերը

._____.		
Վնասակար նյութի անվանումը Գնահատման շեմը		
_____	_____	
Ծծմբի երկօքսիդ (SO2)	8 մկգ/մա (միջինը` հոկտեմբերի 1-ից մինչև	
	մարտի 31-ը)	
_____	_____	
Ազոտի օքսիդներ (NOx)	19,5 մկգ/մ3 (տարեկան միջին)	
._____.		

Աղյուսակ 8. Մարդու առողջության պահպանության համար արժեքների և նպատակային արժեքների, ինչպես նաև զգուշացման և տեղեկացման շեմերի (բոլոր

Վասակար նյութերի համար, բացառությամբ օզոնի(O3)) համապատասխանությունը գնահատելու համար ֆիքսված չափումների համար նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը

_____.

|Ազլումերացիայի կամ գոտու |Նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը, եթե |

|բնակչությունը (հազ. մարդ)|կոնցենտրացիաները գերազանցում են գնահատման շեմը|

| _____|

| |NO2, SO2, |PM 10|PM 2,5|Pb, Cd, |Բենզ(ա)պիրեն|

| |CO, բենզոլ| |As, Ni PM|PM 10-ում |

| | | |10-ին | |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|0 - 249 |2 |2 |2 |1 |1 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|250 - 499 |2 |2 |2 |1 |1 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|500 - 749 |2 |2 |2 |1 |1 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|750 - 999 |3 |2 |2 |2 |2 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|1000 - 1499 |4 |3 |3 |2 |2 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|1500 - 1999 |5 |3 |4 |2 |2 |

| _____| _____| _____| _____| _____| _____|

|2000 - 2749 |6 |4 |4 |2 |3 |

2750 - 3749	7	5	5	2	3	
3750 - 4749	8	5	6	3	4	
4750 - 5999	9	6	7	4	5	
6 000+	10	7	8	5	5	
.						

Աղյուսակ 9. Օգոնի (Օ3) նպատակային արժեքների և զգուշացման ու տեղեկացման շեմերի համապատասխանությունը գնահատելու համար ֆիքսված չափումների համար նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը (միայն օգոնի (Օ3) համար)

.						
Գոտու բնակչությունը Նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը						
(հազ. մարդ)						
< 250	1					
< 500	2					
< 1000	2					
< 1500	3					

< 2000	4	
< 2750	5	
< 3750	6	
>- 3750	1 լրացուցիչ նմուշառման կետ յուրաքանչյուր 2 միլիոն բնակչի համար	
.		

Աղյուսակ 10. SO₂, NO_x-ի կրիտիկական մակարդակների, ինչպես նաև օզոնի (O₃) գնահատման նպատակով ֆիքսված չափումների համար նմուշառման կետերի նվազագույն քանակը

.		
Եթե առավելագույն կոնցենտրացիաները	մեկ նմուշառման կետ	
զերազանցում են կրիտիկական մակարդակները	յուրաքանչյուր 20 000 կմ ² -ի	
համար		
.		
Եթե առավելագույն կոնցենտրացիաները	մեկ նմուշառման կետ	
զերազանցում են գնահատման շեմը	յուրաքանչյուր 40 000 կմ ² -ի վրա	
.		

Պաշտոնական հրապարակման օրը՝ 15 օգոստոսի 2025 թվական:

